

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

**RAPORT Z INWENTARYZACJI
DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO**

-

Planowanie Rozwoju Lokalnego
dla Powiatu Ostrowieckiego – usługa B

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 – krótka charakterystyka.	7
2. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego – krótka charakterystyka.....	9
3.1. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego.	17
2. Programy realizowane przez instytucje powiatowe.	26
NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO, OPRÓCZ STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU FUNKCJONUJĄ JESZCZE INNE PROGRAMY O ZASIĘGU POWIATOWYM. SĄ NIMI:	26
- PROGRAM „BEZPIECZNY POWIAT OSTROWIECKI”;	26
- KONCEPCJA PROGRAMOWA INWESTYCJI DROGOWYCH NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO.	26
PROGRAM „BEZPIECZNY POWIAT” JEST REALIZOWANY PRZEZ SZEROKIE GRONO INSTYTUCJI Z TERENU POWIATU. ZALICZAJĄ SIĘ DO NICH: JEDNOSTKI SAMORZĄDU GMINNEGO I POWIATOWEGO, KOMENDA POWIATOWA POLICJI I IN. PROGRAM UKIERUNKOWANY JEST NA ZMNIEJSZENIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ, POPRAWA POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW, POPRAWA WIZERUNKU INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ZA BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. GŁÓWNYMI ZADANIAMI REALIZOWANYMI W RAMACH PROGRAMU SĄ: OCHRONA DZIECI I MŁODZIEŻY PRZED ZAGROŻENIEM I DEMORALIZACJĄ; BEZPIECZEŃSTWO NA DROGACH; BEZPIECZNE OTOCZENIE; POZYSKIWANIE ŚRODKÓW.	26
„KONCEPCJA PROGRAMOWA INWESTYCJI DROGOWYCH NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO” ZOSTAŁA OPRACOWANA PRZEZ BIURO POLITYKI GOSPODARCZEJ I ROZWOJU REGIONALNEGO EPRD. OPRACOWANIE ZAWIERA OPIS WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SIECI DRÓG POWIATOWYCH, CHARAKTERYSTYKĘ UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO W POWIECIE ORAZ KONCEPCJĘ ROZWOJU I MODERNIZACJI DRÓG POWIATOWYCH. WSKAZUJE NA KILKA CIĄGÓW DROGOWYCH, KTÓRE W WYNIKU PRZEPROWADZONEJ ANALIZY SIECI POWINNY ZOSTAĆ ROZWIŃIĘTE, POD KĄTEM KOSZTU REALIZACJI INWESTYCJI, HARMONOGRAMU ORAZ KONCEPCJI. DOKUMENT TEN STANOWI SWEGO RODZAJU STRATEGIĘ ROZWOJU SIECI DROGOWEJ W POWIECIE. W NIEWIELU POWIATACH FUNKCJONUJE TAKI DOKUMENT, A JEST ON BARDZO CENNY.	26
4.1. Strategia Rozwoju Gminy Bałtów do 2010 roku.....	29

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

4.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bałtów .	
35	
4.3. Strategia Rozwoju Gminy Bodzechów.....	36
4.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów.....	43
4.5. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów.....	44
4.6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ćmielów.	50
4.7. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów.....	51
4.8. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kunów.	58
4.9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski.	60
4.10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski.....	66
4.11. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów	68
4.13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Waśniów.	75
PODSUMOWANIE	77

I. WPROWADZENIE

Niniejszy „Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego” stanowi pierwszy etap usługi B w ramach programu „*Planowanie Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Ostrowieckiego*”. Głównym celem dokonania inwentaryzacji jest przeanalizowanie istniejących i funkcjonujących w powiecie Ostrowieckim programów i dokumentów o charakterze strategicznym. Raport, będący opracowaniem eksperckim, przedstawia priorytetowe i przeważające na terenie powiatu Ostrowieckiego kierunki i obszary rozwoju wskazywane przez samorząd powiatowy oraz samorządy gminne, dzięki czemu pozwala na szersze spojrzenie na obszar powiatu oraz pozwala właściwie programować dalszy jego rozwój.

Inwentaryzacji poddane zostały przede wszystkim strategie rozwoju: powiatu oraz gmin powiatu, a także studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zaprezentowane zostaną także dokumenty o charakterze ponadregionalnym - strategia województwa świętokrzyskiego oraz regionalny program do funduszy strukturalnych, które są bardzo mocno powiązane z terenem powiatu Ostrowieckiego i w pewnym stopniu wpływają na jego rozwój. Celem przedstawienia tych dokumentów jest zaobserwowanie czy kierunki rozwoju powiatu i jego gmin są spójne z kierunkami rozwoju wyznaczonymi dla całego regionu świętokrzyskiego.

Analiza, oprócz wskazania dominujących kierunków rozwoju, skupiać się będzie na ocenie tych dokumentów pod kątem ich treści merytorycznej, poziomu wdrożenia oraz stopnia wykorzystywania tych dokumentów w procesie pozyskiwania zewnętrznych funduszy. Oceny dokumentów strategii rozwoju zostaną przeprowadzone w oparciu o specjalnie opracowane przez Centrum Doradztwa Strategicznego

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

narzędzie. Skonstruowane ono zostało w taki sposób, aby można było dokonać oceny zarówno metodologii opracowania strategii, szczegółowości zapisów, jak i zasad wdrożenia i weryfikacji strategii. Należy w tym miejscu podkreślić, że narzędzie do oceny strategii będzie stosowane przy każdej ocenie dokumentów strategicznych wykonywanej przez Centrum Doradztwa Strategicznego w niezmienionej formie.

Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach:

- *diagnoza stanu* (czy została przeprowadzona, a jeśli tak, to jaki ma ona charakter – monografia czy diagnoza porównawczo – dynamiczna),
- *misja rozwoju* (czy została określona),
- *analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju* (czy zostały przeprowadzone, jaki jest ich stopień szczegółowości),
- *branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych* (czy dokonano ich wyboru i jaka jest ich ilość),
- *syntetyczny opis powiatu w przyszłości* (czy zostały sformułowane pożądane stany docelowe, wizje rozwoju lub scenariusze rozwoju),
- *plany działań* (czy sformułowany został plan działania i jaki jest jego poziom szczegółowości, czy sformułowane zostały konkretne zadania do realizacji, czy określono dla nich jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, podano termin wykonania, źródło finansowania, partnerów, rezultaty, czy wskazane zostały główne, priorytetowe zadania/ projekty),
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* (czy w strategii wskazane zostały procedury jej wdrożenia, czy przedstawiono strategię na tle innych dokumentów planistycznych z poziomu województwa, powiatu czy gmin, czy określono odpowiedzialność za

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

realizację strategii, czy prowadzone są przeglądy realizacji zadań wynikających ze strategii, czy są to działania regularne czy okazjonalne),

- *środki zewnętrzne* (czy dokument strategii został użyty do przygotowania wniosków o zewnętrzne środki finansowe).

Opracowany w ten sposób raport z inwentaryzacji pozwoli na całościowe spojrzenie na rozwój powiatu Ostrowieckiego, poprzez gminy go tworzące. Dodatkowo wskazane również zostaną inne programy realizowane przez powiat czy gminy.

II. DOKUMENTY PLANISTYCZNE – POZIOM WOJEWÓDZTWA

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 – krótka charakterystyka.

Bazą do opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004 – 2006 był Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006 (ZPORR). ZPORR jest jednym z sześciu programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju/ Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/CSF). Program ZPORR określa priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Natomiast Regionalne Programy Operacyjne Rozwoju Regionalnego, opracowywane przez każde województwo, uwzględniają wytyczne zawarte w ZPORR, ale jednocześnie dostosowują priorytety do lokalnych potrzeb.

Celem strategicznym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 jest tworzenie podstaw do zwiększenia atrakcyjności regionu dla rozwoju społeczno-ekonomicznego w perspektywie wdrażania programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, dostępnych na poziomie krajowym i regionalnym. Dla osiągnięcia powyższego celu wypracowano cztery Priorytety, dla których określono cele oraz działania odpowiadające założeniom i wytycznym funduszy strukturalnych.

Priorytet 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu.

Działanie 1.1: Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu drogowego.

Działanie 1.2: Infrastruktura ochrony środowiska.

Działanie 1.3: Rewitalizacja obszarów problemowych.

Działanie 1.4: Zachowanie i odbudowanie dziedzictwa kulturowego.

Działanie 1.5: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.

Priorytet 2: Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich.

Działanie 2.1: Rozwój zawodowy dostosowujący zasoby ludzkie do potrzeb regionalnego rynku pracy.

Działanie 2.2: Reorientacja zawodowa.

Działanie 2.3: Rozwój kadr regionalnej gospodarki.

Działanie 2.4: Regionalne strategie innowacyjne.

Działanie 2.5: Mikroprzedsiębiorstwa.

Działanie 2.6: Rozwój turystyki.

Priorytet 3: Rozwój lokalny

Działanie 3.1: Infrastruktura lokalna.

Działanie 3.2: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Priorytet 4: Pomoc techniczna.

Na realizację Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego zarezerwowano łącznie 4.385,2 mln Euro. Dla województwa świętokrzyskiego przeznaczono kwotę 129,7 mln Euro. Rozkład środków na poszczególne obszary interwencji wynosi: Priorytet I – 61,7% całości środków, Priorytet II – 18,5% oraz Priorytet III – 19,09% całości środków oraz Priorytet IV – 0,71%.

2. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego – krótka charakterystyka.

„Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego” stanowi całościową koncepcję rozwoju województwa i jest opracowaniem kluczowym dla możliwości pozyskiwania środków pomocowych udostępnionych przez Unię Europejską. Prace nad „Strategią...” rozpoczęły się w I kwartale 1999 roku, od przyjęcia przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego głównych założeń brzegowych do prac nad dokumentem strategii, a zakończyły się w czerwcu 2000 r. uchwaleniem ostatecznego dokumentu przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego. Horyzont czasowy dokumentu strategicznego obejmuje rok 2015.

Zakres prac w ramach budowania Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego obejmował: sporządzenie *hipotezy celów* (hipoteza została oparta na aspiracjach rozwojowych i ogólnej wiedzy o województwie), dokonanie *diagnozy prospektywnej* Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do najważniejszych dziedzin problemowych przyszłego rozwoju województwa tj.: zatrudnienie i zasoby

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

ludzkie; sfera społeczna; ochrona środowiska przyrodniczego; transport i infrastruktura techniczna; rolnictwo i obszary wiejskie; polityka regionalna i gospodarka oraz budownictwo oraz *identyfikacja i porządkowanie problemów i potencjałów rozwojowych Województwa* (analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (analiza SWOT). Po przeprowadzeniu analiz określających możliwości rozwoju województwa opracowano *scenariuszową wizję przyszłości* oraz *wieloszczeblowy układ celów* stanowiący istotę strategii rozwoju województwa. Dopelnieniem celów stały się *operacyjne elementy strategii*, czyli zadania wdrożeniowe tj.: programy, zasady działania, monitoring realizacji strategii itp.

Nadrzędną funkcją strategii rozwoju regionu jest wspomagający ciąg dalszy działań na rzecz wielostronnej poprawy warunków życia ludności na jego obszarze.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Poprawa warunków życia obejmuje następujące aspekty:

- warunki wzrostu zamożności poprzez pracę zarobkową i pomnażanie kapitału;
- warunki funkcjonalne życia w gospodarstwie domowym i w jego otoczeniu, w tym poprawa standardów mieszkaniowych;
- warunki estetyczne środowiska;
- poczucie satysfakcji i realizacji wielostronnie rozumianej kariery;
- możliwość zakładania rodziny;
- bezpieczeństwo ekologiczne, sanitarne i społeczne;
- dostępność do informacji i wiedzy, w tym wykształcenia w różnych dziedzinach;
- możliwość nawiązywania kontaktów społecznych w różnych płaszczyznach życia i w różnym wymiarze odległości;
- możliwość rozwoju działalności społecznej;
- dostępność do pozytywnych osiągnięć cywilizacyjnych.

Cel generalny określony w dokumencie strategicznym to: *wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego*. Dla realizacji celu generalnego wskazano sześć celów warunkujących. Są nimi:

- Rozwój zasobów ludzkich i bezpieczeństwo społeczne;
- Ochrona i racjonalne wykorzystania zasobów przyrody i dóbr kultury;
- Rozwój systemów infrastruktury technicznej;
- Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- Przyspieszenie urbanizacji oraz restrukturyzacji bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa;
- Przygotowanie województwa do międzynarodowej współpracy regionów.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Dla każdego z powyższych celów warunkujących określono priorytetowe zadania oraz programy, które zapewnią realizację poszczególnych celów. Układ celów prezentuje się następująco:

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Cel Warunkujący 1: **ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH I BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNE**

Priorytetowe zadanie:

Doskonalenie systemu edukacji z uwzględnieniem rynku pracy.

Priorytetowe zadanie:

Przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego skutków i aktywizacja zawodowa bezrobotnych.

Priorytetowe zadanie:

Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.

Cel Warunkujący 2: **OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY I DÓBR KULTURY**

Priorytetowe zadanie:

Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych.

Priorytetowe zadanie:

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Tworzenie warunków rozwoju kultury, turystyki, sportu i rekreacji.

Cel Warunkujący 3: **ROZWÓJ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**

Priorytetowe zadanie:

Podnoszenie standardów i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego stymulującego rozwój regionu.

Priorytetowe zadanie:

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.

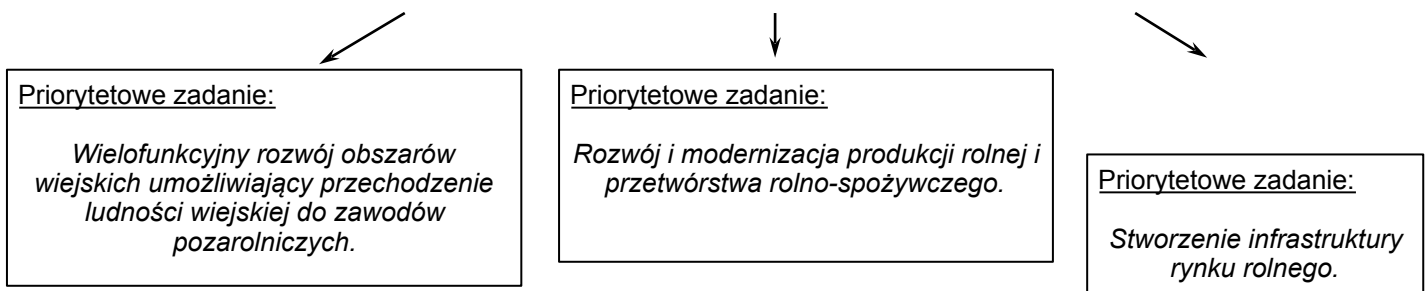

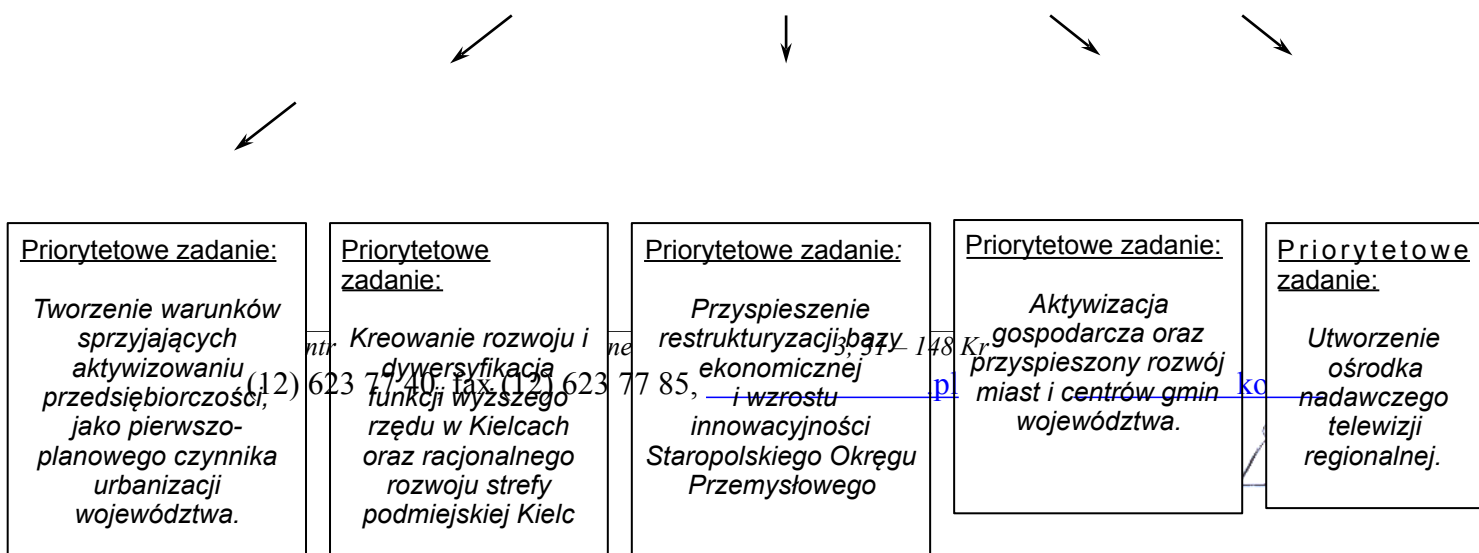
Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Cel Warunkujący 4: **AKTYWIZACJA ROLNICTWA I WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ**

OBSZARÓW WIEJSKICH

Cel Warunkujący 5: **PRZYSPIESZENIE URBANIZACJI ORAZ RESTRUKTURYZACJI BAZY EKONOMICZNEJ I WZROSTU INNOWACYJNOŚCI WOJEWÓDZTWA**

Cel Warunkujący 6: **PRZYGOTOWANIE WOJEWÓDZTWA DO MIĘDZYNARODOWEJ
WSPÓŁPRACY REGIONÓW**

Priorytetowe zadanie:

Rozwój współpracy z partnerami zagranicznymi.

Priorytetowe zadanie:

Przygotowanie społeczeństwa do procesów integracyjnych.

Priorytetowe zadanie:

Instytucjonalne przygotowanie województwa do programowania i realizacji polityki integracji z Unią Europejską.

W ostatniej części dokumentu strategicznego zostały określone zasady *monitorowania*, które powinny następować w dwóch płaszczyznach. Pierwszą płaszczyzną jest obserwacja strategii, jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój z całą logiką uzasadniania tych działań. Drugą zaś płaszczyzną jest obserwacja i ocena wdrażania w życie zadań lub programów operacyjnych, w tym obserwacja realizacji zadań w sferze materialnej (głównie inwestycyjnej), jak i obserwacja wdrażania przedsięwzięć organizacyjnych.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego jest narzędziem planowania i zarządzania wykorzystywanym przez władze regionalne do wspomagania rozwoju. Stanowi ona również koncepcję działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju regionu wraz z określonymi procedurami osiągnięcia zamierzonych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego celów.

III. DOKUMENTY PLANISTYCZNE – POZIOM POWIATOWY

3.1. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego.

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” została opracowana w 2000 roku przez liderów społeczności lokalnej pod kierunkiem ekspertów Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego zs. w Akademii Rolniczej w Krakowie. Głównymi założeniami „Strategii...” było wypracowanie propozycji procesów, ukierunkowanych przemian i trwałego rozwoju dla powiatu. Strategia opiera się na rzeczywistych uwarunkowaniach i ograniczeniach charakteryzujących powiat oraz gminy wchodzące w jego skład. Wyznacza ona pola działań i określa hierarchie celów możliwych do osiągnięcia w zakładanej perspektywie czasowej – dwudziestu lat.

Misją rozwoju powiatu Ostrowieckiego jest „tworzenie odpowiednich warunków życia, pracy, nauki i wypoczynku dla mieszkańców, tak aby ich aktywność gospodarcza i patriotyzm mogły stać się siłą napędową rozwoju ich małej ojczyzny – powiatu, odzwierciedlając dążenia jego mieszkańców przy zachowaniu tożsamości i dziedzictwa kulturowego”. Dla osiągnięcia znaczącego rozwoju powiatu Ostrowieckiego budowę strategii oparto na siedmiu obszarach problemowych. Są nimi:

- Rolnictwo i ochrona środowiska;
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego i ochrona zdrowia;
- Infrastruktura techniczna i gospodarcza;
- Sport, turystyka i rekreacja;

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- Przemysł i przedsiębiorczość;
- Zatrudnienie, pomoc społeczna i rehabilitacja zawodowa;
- Edukacja i kultura.

Wyznaczone obszary problemowe obejmują swoim zasięgiem całą sferę działań samorządu powiatowego na rzecz swoich mieszkańców. Znalazły się tutaj obszary wpływające na potencjał gospodarczy powiatu, jak i te które są wyznacznikami jakości życia w powiecie oraz jego atrakcyjności turystycznej. W ramach poszczególnych kierunków zrównoważonego rozwoju określono główną aspirację w zakresie rozwoju danego obszaru.

W przypadku rolnictwa podstawową kwestią pozostaje restrukturyzacja i unowocześnianie rolnictwa na terenie powiatu, przy jednoczesnym wielkim zaangażowaniu w zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego. Główne działania podejmowane w tym celu koncentrują się na wspieraniu rozwoju towarowych gospodarstw rodzinnych, modernizacji i rozbudowy przetwórstwa rolno-spożywczego, zapewnieniu zbytu produktów rolnych oraz kompleksowej ochronie środowiska, głównie poprzez zastosowanie szerokich rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i zagospodarowania odpadów.

Drugim kierunkiem aktywności władz samorządowych jest bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia. Dążeniem powiatu jest osiągnięcie wysokiego poziomu bezpieczeństwa oraz szerokiej i powszechnej dostępności do pełnego zakresu usług medycznych. W konsekwencji tego założenia zaprogramowane działania zmierzają do uruchomienia jednolitego systemu zarządzania kryzysowego, zapewnienia ochrony przed klęskami żywiołowymi, zmniejszenia zagrożenia przestępczością oraz poprawy jakości i dostępności usług medycznych. Opisywany obszar rozwoju powiatu jest bardzo istotny z punktu widzenia atrakcyjności powiatu, jako miejsca

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

zamieszkania. W związku ze stale zmniejszającą się liczbą mieszkańców powiatu (ujemne saldo migracji, niski wskaźnik przyrostu naturalnego itp.) może to stanowić istotny czynnik „zatrzymania” młodych, kreatywnych ludzi w powiecie.

Na jakość życia, ale i na skłonność do inwestowania wpływa także poziom infrastruktury technicznej. W dobie XXI w. wydaje się to być kwestią podstawową. Niestety wiele z polskich samorządów (powiatowych i gminnych) boryka się ze słabo rozwiniętą infrastrukturą komunalną. Jest to spowodowane przede wszystkim wysokimi kosztami, jakie wymagają tego typu inwestycje, a na które jednostki samorządu terytorialnego nie posiadają odpowiednich budżetów. Niewątpliwie dużą szansą dla poprawy stanu infrastruktury (głównie na terenach wiejskich) są środki pomocowe, a w niedługiej przyszłości i strukturalne, udostępniane przez Unię Europejską. W powiecie Ostrowieckim rozwój infrastruktury technicznej definiowany jest głównie poprzez rozbudowę i poprawę jakości dróg, usprawnienie systemu komunikacyjnego, racjonalną gospodarkę odpadami, rozwój mieszkalnictwa oraz zapewnienie pełnej dostępności mediów dla ludności, przemysłu i usług. Dzięki tym przedsięwzięciom rozwój infrastruktury gospodarczej stwarzającej mieszkańcom powiatu dogodne warunki do życia, przedsiębiorcom do rozwoju, stanie się tym samym bardzo ważnym argumentem efektywnego przyciągnięcia na teren powiatu inwestorów zewnętrznych.

Aspiracją powiatu jest także uzyskanie statusu centrum sportowo-rekreacyjnego ziemi świętokrzyskiej. W tym celu podejmowane działania skupiać się będą na stworzeniu dogodnego klimatu dla rozwoju sportu masowego i wyczynowego, rozbudowie obiektów sportowych i rekreacyjnych, a także wspierania inicjatyw mieszkańców do prowadzenia działalności turystycznej. Ważnym elementem pozyskania i przyciągnięcia na teren powiatu turystów, jak i potencjalnych inwestorów jest opracowanie i wdrożenie strategii promocji powiatu. Dobrze prowadzona

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

promocja jest elementem mocno wzmacniającym działania skierowane na podniesienie atrakcyjności regionu.

Przemysł i przedsiębiorczość wskazane jako obszar problemowy są bardzo istotnymi kołami zamachowymi rozwoju powiatu. W tym zakresie dążeniem powiatu Ostrowieckiego jest budowanie wizerunku powiatu charakteryzującego się dobrze rozwiniętą gospodarką, szybko restrukturyzującym się, konkurencyjnym przemysłem oraz drobną wytwórczością różnych branż i dobrze rozwiniętym sektorem usług, również dla rolnictwa. Główne działania, jakie zostały określone w ramach tego obszaru to restrukturyzacja przemysłu, rozwój MŚP oraz tworzenie dogodnych warunków dla zewnętrznych inwestorów.

W związku z dużym odsetkiem osób bezrobotnych w powiecie Ostrowieckim (jak zresztą i w całym kraju) ważnym problemem staje się także potencjał rynku pracy (zatrudnienie) oraz mocno z nim związana pomoc społeczna i rehabilitacja zawodowa. W obecnej sytuacji na rynku pracy ważne jest aktywizowanie bezrobotnych, wskazywanie alternatywnych możliwości oraz pomoc w przekwalifikowaniu się i dostosowaniu swoich umiejętności do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. W ramach tego obszaru priorytetowe działania podejmowane przez władze powiatowe to tworzenie warunków wzrostu zatrudnienia oraz zapewnienie ochrony i opieki społecznej dla ludzi starszych i słabszych ekonomicznie.

Ostatnim wytypowanym obszarem rozwoju powiatu jest edukacja i kultura. Wsparcie potencjału ludzkiego jest bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju całego powiatu, ponieważ czynnik ludzki ma zasadnicze znaczenie w powodzeniu wszelkich działań podejmowanych na rzecz wzrostu potencjału gospodarczego każdego regionu. Wszelkie aktywności samorządu powiatowego zmierzają do stworzenia dogodnych warunków do zdobywania wykształcenia przez mieszkańców powiatu oraz zapewnienia im swobodnego dostępu do bogatej oferty kulturalnej. Zapewnienie

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

na terenie powiatu możliwości pozyskania wyższego wykształcenia po pierwsze zatrzyma w powiecie młodych, ambitnych mieszkańców, a z drugiej strony przyciągnie środowisko akademickie.

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” wyznacza główne kierunki – priorytety rozwoju powiatu na najbliższe lata. Jednak samo istnienie dokumentu strategicznego nie zapewnia osiągnięcia założonych celów. Dokument strategii jest bardzo cennym narzędziem zarządzania rozwojem powiatu jeśli jest konsekwentnie realizowany i stale aktualizowany w odniesieniu do zmieniających się czynników zewnętrznych oraz czynników o charakterze endogenicznym, mających wpływ na rozwój powiatu. W strategii zostały wskazane ogólne wytyczne do wdrażania strategii. W III kwartale 2002 r. sporządzono sprawozdanie z realizacji priorytetów i zadań zapisanych w dokumencie strategii i wykonanych w okresie od stycznia 2001 do września 2002 r., a więc półtorej roku po przyjęciu strategii. Pomimo iż nie zostały określone procedury pozyskiwania środków na realizację zadań wynikających z wyznaczonych głównych kierunków działań, dokument strategii jest stale wykorzystywany do pozyskiwania zewnętrznych funduszy, co świadczy o jego dużej użyteczności.

Pieczę nad realizacją strategii, jej stałym monitoringiem oraz sporządzaniem sprawozdań, określających stopień wdrażania strategii sprawuje Wydział Rozwoju Powiatu i Integracji Europejskiej w Starostwie Powiatowym.

- **Ocena**

Ocena dokumentu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Doradztwa Strategicznego narzędzia¹. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* powiatu Ostrowieckiego stanowi odrębny dokument i zawiera bardzo szczegółową analizę sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu Ostrowieckiego, jak również gmin współtworzących powiat. Diagnoza stanu została dokonana w stosunku do: walorów geograficzno-krajobrazowych, samorządu powiatowego, rolnictwa i ochrony środowiska, sportu, turystyki i rekreacji, przedsiębiorczości, edukacji i kultury oraz budżetu powiatu. Diagnoza stanu została wzbogacona o analizę porównawczą powiatu w stosunku do województwa i kraju. Brak jednak ukazania danych w ujęciu kilkuletnim, co pozwala na określenie trendów i tendencji w zjawiskach występujących na terenie powiatu.
- *misja rozwoju powiatu* określona w „Strategii...” jest deklaracją najważniejszych priorytetów rozwojowych oraz wyrazem motywacji wszelkich działań zmierzających do zmiany stanu gospodarczego i społecznego powiatu Ostrowieckiego. Jest ona sformułowana w sposób bardzo rzeczowy i konkretny.

---

¹ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego „Raportu...”

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *analiza SWOT* zawarta w dokumencie strategii jest bardzo dobrze opracowana. Została ona sporządzona dla każdego ze wskazanych obszarów problemowych. Poznanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń danego obszaru pozwala na właściwe określenie celów i działań zmierzających do rozwoju danego kierunku.
- *opis powiatu w przyszłości* - w strategii została zaprezentowana wizja powiatu Ostrowieckiego. Dodatkowo w ramach każdego z obszarów wskazano wizję i misję w zakresie poszczególnych kierunków rozwoju powiatu. Dzięki temu wskazane zostały „pożądane stany” każdego z priorytetowych kierunków, do jakich samorząd poprzez realizację strategii będzie dążył.
- *obszary działań strategicznych i plany działań* – „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” opiera się na siedmiu określonych obszarach problemowych, w ramach których wskazano cele strategiczne, cele operacyjne oraz kluczowe działania. Wskazane działania zostały dookreślone poprzez okres realizacji, wskazanie instytucji odpowiedzialnej za jego realizację oraz zasięg terytorialny, jakiego dotyczy to zadanie. Takie rozpisanie działań pozwala z jednej strony na sukcesywne wdrażanie zapisów strategii, a przez to i osiągnięcie założonych celów, a z drugiej strony ułatwia monitoring i ocenę stopnia realizacji strategii.
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* – w dokumencie strategicznym zostały określone założenia w zakresie wdrażania strategii. Po ponad roku od jej uchwalenia dokonano analizy stopnia realizacji zadań zapisanych w strategii. Dodatkowo w strukturze organizacyjnej Starostwa Powiatowego wyznaczono komórkę odpowiedzialną za strategię i nadzór nad jej realizacją. Obowiązki te pełni Wydział Rozwoju Powiatu i Integracji Europejskiej.
- *środki zewnętrzne* – strategia rozwoju powiatu jest stale wykorzystywana przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych. W trakcie przygotowywania wniosków

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

wskazywane są powiązania inwestycji z wytyczonymi celami rozwojowymi umieszczonymi w strategii powiatowej.

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” oraz ocenę syntetyczną (*przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa*).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	4,5
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	5
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	3
syntetyczny opis powiatu w przyszłości	5
plany działań	3,7
wdrażanie i weryfikacja strategii	4,4
środki zewnętrzne	5
Ocena syntetyczna	4,2

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” została oceniona na dobrym poziomie.

Sześć z ośmiu wskaźników uzyskało ocenę powyżej dobrej. Najwyższą możliwą ocenę uzyskały: diagnoza stanu powiatu, sformułowana misja rozwoju powiatu, szczegółowe wizje i misje w odniesieniu do poszczególnych obszarów problemowych oraz bardzo precyzyjnie przeprowadzona analiza SWOT dla każdego z tych

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

obszarów. Bardzo ważne jest to, iż strategia jest ciągle wykorzystywana w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Najniższą ocenę ze wszystkich analizowanych elementów otrzymały wskazane w strategii domeny (obszary) rozwoju. Przy dokonywaniu przeglądu strategicznego i aktualizowaniu zapisów celów i kierunków rozwoju powiatu warto zastanowić się nad wyborem dwóch, trzech najważniejszych domen rozwoju strategicznego powiatu. Jest to istotne, ponieważ im mniej obszarów tym dokument strategiczny jest bardziej precyzyjny i pozwala dogłębnie zaplanować rozwój danego obszaru strategicznego.

2. Programy realizowane przez instytucje powiatowe.

Na terenie powiatu Ostrowieckiego, oprócz strategii zrównoważonego rozwoju powiatu funkcjonują jeszcze inne programy o zasięgu powiatowym. Są nimi:

- program „bezpieczny Powiat Ostrowiecki”;
- koncepcja programowa inwestycji drogowych na terenie powiatu Ostrowieckiego.

Program „Bezpieczny Powiat” jest realizowany przez szerokie grono instytucji z terenu powiatu. Zaliczają się do nich: jednostki samorządu gminnego i powiatowego, Komenda Powiatowa Policji i in. Program ukierunkowany jest na zmniejszenie zagrożenia przestępczością, poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa wizerunku instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Głównymi zadaniami realizowanymi w ramach programu są: ochrona dzieci i młodzieży przed zagrożeniem i demoralizacją; bezpieczeństwo na drogach; bezpieczne otoczenie; pozyskiwanie środków.

„Koncepcja programowa inwestycji drogowych na terenie powiatu Ostrowieckiego” została opracowana przez Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego EPRD. Opracowanie zawiera opis wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju sieci dróg powiatowych, charakterystykę układu komunikacyjnego w powiecie oraz koncepcję rozwoju i modernizacji dróg powiatowych. Wskazuje na kilka ciągów drogowych, które w wyniku przeprowadzonej analizy sieci powinny zostać rozwinięte, pod kątem kosztu realizacji inwestycji, harmonogramu oraz koncepcji. Dokument ten stanowi swego rodzaju strategię rozwoju sieci drogowej w powiecie. W niewielu powiatach funkcjonuje taki dokument, a jest on bardzo cenny.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

IV. DOKUMENTY PLANISTYCZNE - POZIOM GMINNY

Powiat Ostrowiecki tworzy sześć gmin (w tym trzy gminy miejskie): Bałtów, Bodzechów, Ćmielów (miasto i gmina), Kunów (miasto i gmina), Ostrowiec Świętokrzyski (miasto i gmina) oraz Waśniów.

Każda z gmin powiatu Ostrowieckiego posiada dokument strategii rozwoju oraz studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W dalszej części raportu zaprezentowane zostaną wyżej wymienione dokumenty dla poszczególnych gmin, pod kątem wybranych kierunków rozwoju. Strategie gminne poddane będą ocenie, która zostanie dokonana w oparciu o narzędzie zastosowane dla oceny strategii powiatu Ostrowieckiego.

4.1. Strategia Rozwoju Gminy Bałtów do 2010 roku.

„Strategia Rozwoju Gminy Bałtów” została opracowana w okresie listopad – grudzień 1999 r. Cel główny gminy Bałtów brzmi: *Gmina Bałtów jest gminą rolniczą z tradycjami w zakresie szkolnictwa rolniczego. Posiada unikatowe walory krajobrazu chronionego. Czynniki te właściwie rozwijane gwarantują dobre warunki inwestowania, tak dla inwestorów miejscowych, jak i napływowych, tym samym systematyczną poprawę życia mieszkańców gminy.* Osiągnięcie tak postawionego celu głównego jest uwarunkowane realizacją następujących celów strategicznych, które stanowią główne kierunki rozwoju gminy. Są nimi:

- Systematyczny wzrost poziomu nauczania.
- Tworzenie potencjału rozwoju działalności gospodarczej.
- Poprawa stanu środowiska w gminie.
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy.

Najważniejszym ze wskazanych celów uznano edukację i nauczanie. Są one niezbędne dla prawidłowego rozwoju gminy. Głównymi działaniami realizowanymi w tym zakresie będą polepszenie wyposażenia szkół i innych placówek oświatowych, promowanie nauczania języków obcych oraz organizowanie zajęć pozalekcyjnych.

Wzrost udziału w lokalnej gospodarce małych i średnich przedsiębiorstw w znaczący sposób może przyczynić się do ożywienia gospodarczego obszaru gminy. Stąd też tworzenie potencjału rozwoju działalności gospodarczej został wskazany, jako jeden z podstawowych kierunków rozwoju gminy Bałtów. Działania podejmowane w tym zakresie dotyczą przede wszystkim zapewnienia powszechnego dostępu do infrastruktury technicznej, zapewnienia atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, a także prowadzenie szerokich działań promujących gminę na zewnątrz. Są to istotne czynniki decydujące o lokowaniu przedsiębiorstw na

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

terenie gminy, ponieważ wpływają na jakość warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Ważną sferą rozwoju gminy jest środowisko naturalne i wielkie zaangażowanie w poprawę jego stanu. Teren gminy wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, co zobowiązuje władze gminy do podejścia w sposób szczególny do ochrony krajobrazu. Podstawowymi działaniami podejmowanymi w gminie jest prowadzenie systematycznej akcji uświadamiania społeczeństwa w zakresie utrzymania porządku i czystości otoczenia oraz w odniesieniu do zagrożeń dla stanu środowiska naturalnego. Opracowany kompleksowy program zwodociągowania oraz zagospodarowania odpadów w znacznym stopniu wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego w gminie Bałtów.

Dążeniem władz gminnych jest także zapewnienie wysokiego poziomu życia mieszkańców w gminie. Działania w tej sferze będą koncentrowały się na zwiększeniu ich aktywizacji zawodowej i podejmowanych inicjatywach gospodarczych mogących stanowić dodatkowe źródło dochodu. Wsparcie rolników w tworzeniu grup producenckich oraz promocji wytworzonych lokalnych produktów przyczyni się do poprawy warunków uprawy rolniczej i zwiększenia jej opłacalności, a także umożliwi im przystosowanie się do reguł funkcjonujących w obrębie wspólnego rynku europejskiego. Niniejszy kierunek rozwoju zakłada także podjęcie działań w zakresie usług rekreacyjno-wypoczynkowych, które stanowić powinny ważną dziedzinę działalności gospodarki gminy.

- **Ocena**

Ocena dokumentu „Strategii Rozwoju Gminy Bałtów” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Strategicznego narzędzia². Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* – dokument strategii zawiera analizę sytuacji gospodarczo-społecznej w gminie. Wskazywane wskaźniki dotyczą tylko obszaru gminy. W analizie zauważalny jest brak ujęcia porównawczego do sąsiednich gmin i powiatu Ostrowieckiego, na terenie którego gmina funkcjonuje czy też do województwa świętokrzyskiego. Niektóre dane zostały ujęte w perspektywie kilku lat, ale jest to rzadka praktyka.
- *misja rozwoju gminy Bałtów* została określona w dokumencie strategicznym. Stanowi ona podstawę do określenia kierunków (celów strategicznych) rozwoju gminy Bałtów i brzmi: Gmina Bałtów jest gminą rolniczą z tradycjami w zakresie szkolnictwa rolniczego. Posiada unikatowe walory krajobrazu chronionego. Czynniki te właściwie rozwijane gwarantują dobre warunki inwestowania, tak dla inwestorów miejscowych, jak i napływowych, tym samym systematyczną poprawę życia mieszkańców gminy.
- *analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń* – analiza SWOT zawarta w dokumencie strategicznym została dokonana w odniesieniu do kilku obszarów: potencjału ludzkiego, technicznego i ekologicznego, turystyki, przedsiębiorczości, oświaty, bezpieczeństwa oraz innych czynników rozwojowych. Mimo szerokiego potraktowania czynników wpływających na rozwój gminy, zapis wskazanych danych jest bardzo ogólny. Brakuje obłożenia identyfikowanych walorów i słabości twardymi danymi np. ujawnionymi w wyniku przeprowadzonej diagnozy stanu.

---

² Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *branże/domeny* - rozwój gminy został oparty na czterech celach strategicznych: poziomie nauczania, wzroście potencjału gospodarczego, poprawie stanu środowiska naturalnego oraz podniesieniu życia mieszkańców gminy.
- *scenariusze rozwoju (opis gminy w przyszłości)* – dokument strategii nie zawiera opisów scenariuszy rozwoju gminy w przyszłości. Określono tylko misję rozwoju gminy Bałtów (definiowaną również jako wizję i cel główny).
- *plany działań* wypracowane podczas procesu strategicznego zawierają sformułowane cele strategiczne i cele cząstkowe. Nie ma natomiast wskazanych zadań czy wiązek działań, jakie powinny zostać podjęte, aby zrealizować dany cel strategiczny. Niektóre z celów cząstkowych można traktować jako zespół działań, jednak dla ich realizacji należałoby bardzo dokładnie rozpisać je pod kątem terminu realizacji, osoby (podmiotu) odpowiedzialnej za jego wykonanie oraz źródeł finansowania danego zadania. Taki szczegółowy zapis zadań pozwala na z jednej strony łatwiejsze realizowanie zapisów strategii, a z drugiej strony umożliwia dokonanie weryfikacji i oceny stopnia wdrożenia strategii.
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* – w dokumencie strategii nie zostały określone procedury wdrożeniowe. Nie zostało też wytypowane stanowisko czy komórka w Urzędzie Gminy, w której kompetencjach byłaby koordynacja prac nad strategią.
- *środki zewnętrzne* - Strategia Rozwoju Gminy Bałtów nie jest też bezpośrednio wykorzystywana w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Zgodnie z informacją uzyskaną z urzędu gminy w trakcie przygotowywania wniosków korzysta się ze strategii wojewódzkiej, a nie swojej strategii gminy.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Rozwoju Gminy Bałtów” oraz ocenę syntetyczną (przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	3,5
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	3
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	4,5
syntetyczny opis gminy w przyszłości	1
plany działań	2,3
wdrażanie i weryfikacja strategii	1
środki zewnętrzne	1
Ocena syntetyczna	2,64

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

„Strategia Rozwoju Gminy Bałtów do 2010 roku” uzyskała ocenę bardzo niską. Z ośmiu wskaźników analizowanych trzy z nich zostało ocenionych na najniższym możliwym poziomie. Są to: syntetyczny opis gminy w przyszłości – jego brak, wdrażanie i weryfikacja strategii oraz wykorzystanie dokumentu do pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia, aby była efektywnym dokumentem dla zarządzania rozwojem gminy musi być weryfikowana, aby zapisy w niej poczynione nie stały się odstające od rzeczywistych uwarunkowań lokalnych i potrzeb mieszkańców. Nisko ocenione zostały także plany działań, a w zasadzie ich brak. Bardzo ważne jest dokładne rozpisanie zaplanowanych działań i projektów, a nie pozostawienie ich tylko w formie ogólnej. Najwyższą oceną uzyskała natomiast misja rozwoju gminy, która jest podstawowym założeniem dla planowania rozwoju gminy w najbliższej perspektywie czasowej oraz wybrane kierunki rozwoju gminy. Im mniej domen, kierunków tym strategia jest bardziej konkretna i pozwala na dogłębne zaplanowanie działań w danym obszarze. Ważne jest też, aby strategia nie była stosowana okazjonalnie, ale w sposób permanentny powinno odwoływać się do jej zapisów, zwłaszcza przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych na wyznaczone przedsięwzięcia.

4.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bałtów

„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bałtów” jest opracowaniem planistycznym, który został przyjęty uchwałą Rady Gminy w kwietniu 2001 roku. Opracowanie wykonane pod przewodnictwem mgr Tadeusza Jareckiego, zawiera:

- Cel sporządzenia Studium;
- Charakterystykę stanu istniejącego;
- Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia terenów i położenia gminy;
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Do najważniejszych zadań, zapisanych w „Studium...” należy rozwój edukacji i wychowania, a także zwiększenie dostępu mieszkańców do kultury. Wykształcona, dobrze przygotowana kadra jest bowiem niezbędna dla wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju gminy.

Za istotne uznano również tworzenie podstaw dla rozwoju terenów wiejskich. W tym celu podkreślono konieczność wykorzystania istniejącego potencjału gminy, jakimi są: walory środowiska naturalnego sprzyjające produkcji ekologicznej, możliwość rozwoju agroturystyki i turystyki kwalifikowanej, m.in. dzięki wykorzystaniu obszarów chronionych (Obszar Chroniony Krajobrazu Doliny Kamiennej).

Powyższe działania mają w przyszłości zapewnić wysoki poziom życia mieszkańców gminy Bałtów, rozwój produkcji rolniczej i wzrost jej opłacalności, a z turystyki uczynić ważną dziedzinę rozwoju gospodarczego gminy.

Dokument „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bałtów” opracowany został w oparciu o założenia „Strategii Rozwoju Gminy Bałtów do 2010 roku”. Stąd widoczna jest zbieżność obu opracowań. Jest to niezwykle istotne dla rozwoju gminy bowiem „Studium..” stanowi podstawę opracowania planów miejscowych dla zadań zapisanych w dokumencie strategicznym gminy.

4.3. Strategia Rozwoju Gminy Bodzechów.

„Strategia Rozwoju Gminy Bodzechów” została opracowana w 2000 roku przez Świątokrzyską Fundację Rozwoju Organizacji Gospodarczych Rolników w Modliszewicach. Jej głównym założeniem było przyjęcie spójnej i jednolitej polityki rozwoju gminy w dłuższej perspektywie czasu (do roku 2010). Opracowana strategia składa się z kilku części: diagnozy stanu istniejącego gminy, analizy słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, celów i kierunków rozwoju oraz zestawów programów i projektów, których realizacja w znacznym stopniu powinna przyczynić się do osiągnięcia założonych celów.

W „Strategii...” zostały wskazane trzy główne kierunki rozwoju: sfera społeczna, rolnictwo i infrastruktura techniczna.

W zakresie sfery społecznej bardzo ważnym elementem jest stałe pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Sukces w realizacji założonych celów zależy będzie w głównej mierze od aktywnej postawy społeczności lokalnych oraz od umiejętnego ich współdziałania. Do najważniejszych kierunkowych działań podejmowanych w sferze społecznej należy opracowanie programu, związanego z problematyką tworzenia organizacji społecznych i gospodarczych, zakładania własnych przedsiębiorstw, organizacji turystyki i agroturystyki oraz dostosowywanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy. Podejmowane będą również działania na rzecz kultury, sportu i rekreacji. Jest to o tyle ważne, iż ochrona

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

dziedzictwa kulturowego regionu z jednej strony zaspokaja potrzeby duchowe ludności gminy, a z drugiej ma znaczny wpływ na atrakcyjność gminy, co jest niezwykle istotne przy np. rozwoju funkcji turystycznych i agroturystycznych gminy Bodzechów. Drugim kierunkiem działań w sferze społecznej jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Działanie to będzie znacznym czynnikiem decydującym dla zmiany struktury społeczno-zawodowej ludności wiejskiej. Stworzenie dodatkowych miejsc pracy poza rolnictwem jest szczególnym dążeniem władz gminy Bodzechów. Dla rozwoju przedsiębiorczości kluczowe znaczenie będzie miało także zintensyfikowanie działań promocyjnych dla przyciągnięcia kapitału zewnętrznego, uruchomienie systemu ulg i zwolnień dla potencjalnych inwestorów, przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz prowadzenie różnych form kształcenia w zakresie przedsiębiorczości. Sfera społeczna obejmuje także poprawę bezpieczeństwa i ochronę zdrowia. W tym zakresie działania skierowane na usprawnienie funkcjonowania opieki zdrowotnej będą koncentrowały się na upowszechnianiu instytucji lekarza rodzinnego oraz zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa przed patologiami społecznymi oraz bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Drugi kierunek rozwoju gminy Bodzechów to rolnictwo. W ramach tego kierunku wyodrębniono dwa typy działań. Są nimi: restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Pierwszy z nich zakłada polaryzację gospodarstw rolnych na 3 grupy (gospodarstwa towarowe o powierzchni powyżej 5 ha, gospodarstwa dwu lub wielozawodowe o powierzchni 2-5 ha oraz gospodarstwa najmniejsze – socjalne) oraz dostosowanie skali i struktury produkcji do ich warunków i możliwości. W przypadku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich główne działania będą skierowane na rozbudowę infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości oraz agroturystyki, stanowiącej dodatkowe źródło dochodu mieszkańców z terenów wiejskich.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Rozbudowa infrastruktury technicznej (ostatni ze wskazanych kierunków rozwoju) leży natomiast u podstaw wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, a także poprawy cywilizacyjnych warunków życia mieszkańców gminy. Rozwój infrastruktury rozumiany jest jako rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zapewnienie właściwego gospodarowania odpadami, poprawa systemu komunikacyjnego w gminie itp.

Główne cele kierunkowe zostały wzmocnione celami pośrednimi, które mają istotny wpływ na osiągnięcie celów bezpośrednich. Są nimi: ochrona środowiska naturalnego oraz rozwój infrastruktury społecznej.

- **Ocena**

Ocena dokumentu „Strategii Rozwoju Gminy Bodzechów” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego narzędzia³. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* opracowana dla gminy Bodzechów stanowi dane wyjściowe dla dalszych prac nad wyborem kierunków rozwoju. Analiza stanu bardzo szczegółowo opisuje gminę pod kątem: sfery społecznej, infrastruktury technicznej, rolnictwa, handlu, usług i zakładów produkcyjnych, ochrony środowiska oraz turystyki. Analiza ta ma charakter porównawczy (gmina porównywana jest do sąsiednich gmin, powiatu Ostrowieckiego i do województwa) oraz dynamiczny (ukazuje kilkuletnie tendencje w kształtowaniu się niektórych zjawisk).
- *misja rozwoju* gminy Bodzechów została określona w dokumencie strategicznym, a jej brzmienie jest następujące: Systematyczne podnoszenie poziomu życia ogółu mieszkańców gminy Bodzechów.
- *analiza SWOT* zawarta w strategii odnosi się do kilku obszarów m.in.: położenie gminy, sfera społeczna, budżet gminy, infrastruktura techniczna, rolnictwo, handel, usługi i zakłady produkcyjne, ochrona środowiska i turystyka. W ramach każdego z elementów analizy zostały wskazane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Sformułowania w analizie są na ogólnym poziomie, ale sama analiza została dość szeroko potraktowana.

---

³ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *branże/domeny rozwoju* – strategia zawiera trzy główne kierunki rozwoju, które zostały określone w następujący sposób: sfera społeczna, rolnictwo i infrastruktura techniczna.
- *opis gminy w przyszłości* nie został określony w strategii rozwoju gminy Bodzechów.
- *plany działań* – strategia gminy Bodzechów zawiera sformułowane plany działań. Obejmują one trzy poziomy: cele bezpośrednie, cele pośrednie oraz zadania/projekty. W dokumencie wstępnie opracowano również kilkanaście projektów do realizacji. Projekty te zostały rozpisane poprzez wskazanie ich zakresu, przedstawienia uzasadnienia potrzeby ich realizacji oraz szacunkowych kosztów ich finansowania.
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* - dokument strategiczny nie posiada opracowanych procedur wdrażania ani aktualizacji strategii. Od czasu uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Bodzechów” (rok 2000) nie dokonano przeglądu strategicznego, ani nie sporządzono sprawozdań rocznych z wdrożenia strategii. Oczywiście samorząd gminny realizuje działania zapisane w strategii, ale nie stosuje żadnych narzędzi do oceny, w jakim stopniu strategia jest już zrealizowana, a tym sam w jakim stopniu jest zdezaktualizowana. W chwili obecnej w strukturach Urzędu Gminy nie funkcjonuje stanowisko czy komórka, która jest odpowiedzialna za nadzór nad realizacją strategii rozwoju gminy.
- *środki zewnętrzne* – strategia jest powszechnie wykorzystywana do pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych. Dzięki opracowanym szczegółowo planom działań można bardzo łatwo wskazać powiązanie wnioskowanego projektu z celami zapisanymi w strategii. Gmina Bodzechów jest jednym z lokalnych liderów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Rozwoju Gminy Bodzechów” oraz ocenę syntetyczną (przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa).

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	5
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	4
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	5
syntetyczny opis gminy w przyszłości	1
plany działań	4
wdrażanie i weryfikacja strategii	1
środki zewnętrzne	5
Ocena syntetyczna	3,9

Syntetyczna ocena „Strategii Rozwoju Gminy Bodzechów” wynosi 3,9. Kilka z analizowanych wskaźników np. diagnoza, misja, wybrane kierunki rozwoju czy pozyskiwanie środków zewnętrznych, otrzymało najwyższe oceny. Niestety to brak określenia procedur wdrażania strategii oraz brak opisu gminy w przyszłości powoduje znaczne obniżenie oceny łącznej. Na pewno należy przeprowadzić przegląd strategiczny, aby uaktualnić zapisy strategii i dostosować określone w niej kierunki rozwoju oraz cele strategiczne do obecnej sytuacji w gminie. Nie należy zapomnieć też o sformułowaniu procedur do monitorowania i ewaluacji stopnia realizacji zapisów strategii.

4.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów” zostało sporządzone w 2000 roku. Autorami studium jest Pracownia Planowania Przestrzennego PARK z Warszawy.

W studium zostały określone główne kierunki gminnej polityki przestrzennej gminy. Kierunki te sformułowane zostały w oparciu o przeprowadzoną wszechstronną analizę uwarunkowań i dają podstawę do prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Kierunki rozwoju przedstawiają się następująco:

- rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej;
- restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa;
- rozwój turystyki (w tym agroturystyki) i rekreacji.

W wyniku tak założonych kierunków rozwoju, gmina Bodzechów staje się dogodnym miejscem do lokowania małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Staje się także atrakcyjna dla lokalizacji budownictwa mieszkaniowego, ponieważ zapewnia lepsze warunki niż Ostrowiec Św., gdzie gęstość zaludnienia jest zdecydowanie większa. Bodzechów jest także dobrym miejscem dla rekreacji

i turystyki – rozbudowa letnich domków, rozwój bazy rekreacyjno-sportowej oraz obiektów i urządzeń dla turystyki masowej. Posiada również predyspozycje do prowadzenia intensywnej, towarowej gospodarki rolnej i przetwórstwa produktów rolnych, jako działalności uzupełniającej w stosunku do działalności pozarolniczej.

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów wskazane w „Studium...” są bardzo zbieżne z kierunkami rozwoju zawartymi w strategii rozwoju gminy. Zarówno w Studium, jak i Strategii podejmowane są

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców gminy poprzez: rozwój infrastruktury, tworzenia dogodnych warunków do podejmowania przez społeczność lokalną działalności gospodarczej oraz podnoszenia atrakcyjności turystycznej. W związku z charakterem rolniczym gminy kierunkiem polityki przestrzennej jest także zapewnienie rozwoju terenów rolniczych.

4.5. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” została opracowana w połowie 1998 roku przez Tarnobrzeską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.

Dążeniem strategicznym gminy jest zapewnienie wzrostu poziomu życia mieszkańców i możliwie najlepsze wypełnianie zapisanych w ustawach obowiązków gminy. Wszelkie działania podejmowane przez samorząd gminny będą służyły osiągnięciu misji rozwoju, która została sformułowana w następujący sposób: Miasto i Gmina Ćmielów jest gminą rolniczą, otwartą na inwestorów w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego i usług – równocześnie kultywującą i wykorzystującą posiadane tradycje rzemieślnicze, kupieckie oraz możliwości turystyczne.

W oparciu o sformułowaną misję wytypowano dziewięć poniższych celów strategicznych:

1. Ograniczenie bezrobocia w gminie.
2. Podniesienie potencjału produkcyjnego, efektywności i konkurencyjności rolnictwa.
3. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości.
4. Tworzenie podstawowej infrastruktury służącej ochronie środowiska.
5. Poprawa stanu technicznego dróg.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

6. Zmniejszenie zagrożenia powodziowego.
7. Stymulowanie i wspieranie aktywności mieszkańców oraz integracji środowiska lokalnego.
8. Poprawa warunków życia i rozwoju mieszkańców.
9. Zwiększenie zakresu działań promocyjnych gminy w otoczeniu zewnętrznym.

Gmina Ćmielów nie dokonała wyboru strategicznego, ponieważ zdecydowała się na kilka kierunków rozwoju. Niektóre z nich są dość szerokie (np. 3, 8), podczas gdy inne obejmują bardzo wąski obszar np. 5 czy 6 – dotyczą tylko jednego zagadnienia. Na podstawie celów wskazanych w strategii można wskazać kilka obszarów aktywności władz gminnych. Na pewno istotnym kierunkiem działań jest rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, który może istotnie wpłynąć na powstanie wielu nowych miejsc pracy, a w konsekwencji spowodować ograniczenie liczby osób bezrobotnych w gminie. Dla rozwoju przedsiębiorczości bardzo ważne jest także zapewnienie dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej. Jest ona czynnikiem wpływającym na warunki prowadzenia własnej działalności oraz na atrakcyjność gminy, jako miejsca do zainwestowania, ale i do zamieszkania. Kolejną grupą działań jest pobudzanie i integrowanie społeczności lokalnych na rzecz rozwoju gminy. Bez zaangażowania mieszkańców nie możliwym jest osiągnięcie dynamicznego wzrostu potencjału gospodarczego gminy czy regionu. Również rolnictwo, ze względu na charakter gminy, jest bardzo ważną dziedziną rozwoju gminy. Wzrost potencjału produkcyjnego, zapewnienie obsługi rolnictwa oraz zwiększenie opłacalności upraw rolnych są ważnymi punktami w planie rozwoju gminy.

W dokumencie „Strategii...” nie zostały opisane procedury jej wdrożenia, ani sposoby weryfikacji stopnia jej zrealizowania. Znajduje się tylko krótka wzmianka o konieczności bieżącej kontroli wykonywanych zadań proponowanych w dokumencie. Nie ma jednak opisu mechanizmów dokonywania takiej kontroli. Tym

samym nie są sporządzane sprawozdania określające, w jakim stopniu strategia została wdrożona.

• Ocena

Ocena dokumentu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego narzędzia⁴. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* gminy Ćmielów obejmuje opis sytuacji w gminie w różnych sektorach życia społecznego i gospodarczego m.in.: ludność, infrastruktura techniczna, sport, kultura i turystyka, zabezpieczenie potrzeb społecznych, szkolnictwo oraz budżet gminy. Większość z prezentowanych danych zawiera porównanie do województwa świętokrzyskiego, a w niektórych przypadkach dane te przedstawione są w ujęciu kilkuletnim, dzięki czemu można zaobserwować tendencje, jakie charakteryzują teren gminy Ćmielów.
- *misja rozwoju gminy* jest sformułowana bardzo konkretnie, z której jednoznacznie wynikają kierunki rozwoju gminy;
- *analiza SWOT* została przeprowadzona precyzyjnie, przy zachowaniu metody pracy w grupach. W oparciu o wskazania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla kilku dziedzin (turystyka, oświata, przedsiębiorczość, bezpieczeństwo in.) dokonano zbiorczego zestawienia głównych i najczęściej wskazywanych mocnych i słabych stron rozwoju oraz szans i zagrożeń. Brak jednak zwymiarowania wskazanych elementów poprzez dane i wartości charakteryzujące gminę.

---

⁴ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *branże rozwoju/domeny* – strategia rozwoju opiera się na dziewięciu celach strategicznych. Obejmują one swoim zasięgiem wszystkie możliwe dziedziny aktywności władz gminnych.
- *syntetyczny opis gminy w przyszłości* – dokument strategii zawiera bardzo rozbudowany opis wizji gminy. Jest ona określona dla kilku najważniejszych obszarów funkcjonowania gminy: sytuacja gospodarcza, infrastruktura, oświata, turystyka i in.
- *plany działań* - dokument strategii nie zawiera całościowych planów działań. Sformułowano jedynie cele strategiczne oraz najważniejsze zadania cząstkowe. Jednak dla efektywnej realizacji zadań niezbędnym jest opracowanie projektów/programów rozpisanych poprzez określenie sposobów realizacji, podmiotu odpowiedzialnego za jego wdrożenie, termin realizacji oraz źródła finansowania. Nie zostały wskazane także projekty, które powinny być realizowane w pierwszej kolejności czyli tzw. priorytetowe.
- *wdrażanie i weryfikacja* – w ramach prac nad dokumentem strategii nie zostały określone procedury wdrożeniowe strategii. W dokumencie znajduje się tylko informacja, iż strategia powinna być poddawana ciągłemu procesowi konsultacji społecznych. Nie dokonano powiązania (scalenia) drzewa celów z celami ze strategii wojewódzkiej czy powiatowej. Do tej pory nie były sporządzane sprawozdania z realizacji strategii. Nie wskazano także stanowiska w Urzędzie Gminy, które ma za zadanie monitorowanie i „zarządzanie” strategią.
- *środki zewnętrzne* – strategia jest stale wykorzystywana do pozyskiwania środków zewnętrznych.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” oraz ocenę syntetyczną (przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	4
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	4
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	3
syntetyczny opis gminy w przyszłości	5
plany działań	1,7
wdrażanie i weryfikacja strategii	1
środki zewnętrzne	4
Ocena syntetyczna	2,85

Ocena „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” oscylują blisko oceny przeciętnej. Dwa spośród składowych oceny otrzymały najwyższą ocenę: misja oraz opis gminy w przyszłości. Na poziomie dobrym zakwalifikowały się diagnoza stanu, analiza SWOT oraz wykorzystanie strategii do pozyskiwania środków zewnętrznych. Warty podkreślenia jest fakt, że analiza SWOT została bardzo dobrze przeprowadzona, natomiast jej minusem jest brak obciążenia twardymi danymi czy wskaźnikami, które ukonkretniłyby ogólny zapis analizy. Niestety pozostałe oceniane elementy strategii uzyskały niższe noty, co spowodowało obniżenie łącznej oceny.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Konieczne jest dokonanie przeglądu strategicznej strategii, ponieważ w chwili obecnej jest bardzo prawdopodobnym, że w większości jest ona nieaktualna. Należy także opracować powszechnie stosowane procedury wdrażania i weryfikacji zapisów strategii. Strategia, aby spełniła swoją rolę, czyli stała się efektywnym narzędziem do zarządzania rozwojem gminy musi mieć swojego „opiekuna”, który będzie czuwał nad jej przebiegiem, dokonywał przeglądów strategicznych, opracowywał sprawozdania z realizacji oraz wprowadzał nowe działania i projekty, które dla rozwoju gminy powinny zostać zrealizowane.

4.6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ćmielów.

„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ćmielów” zostało opracowane w roku 2000 przez pracowników Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, oddział zamiejscowy w Tarnobrzegu.

Celem nadrzędnym przyjętym w „Studium...” jest dążenie do ochrony walorów środowiska naturalnego i kulturowego miasta, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju. Taki zapis wynika z misji sformułowanej w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów” z 1998 roku.

Na podstawie tak zdefiniowanych priorytetów wyznaczono szczegółowe cele rozwoju miasta i gminy, które można pogrupować na kilka kategorii:

- *cele ekonomiczne* (m. in. ograniczenie bezrobocia, podniesienie potencjału produkcyjnego, rozwój MŚP, restrukturyzacja rolnictwa);
- *cele społeczne* (m. in. dogodne warunki zamieszkania, poprawa stanu infrastruktury technicznej, integracja środowiska lokalnego);
- *cele przyrodnicze* (m. in. zmniejszenie zagrożenia powodziowego, ochrona zasobów naturalnych, zachowanie istniejących wartości środowiska);
- *cele kulturowe* (m. in. zachowanie tożsamości kulturowej obszaru);
- *cele przestrzenne* (m. in. eliminacja konfliktów wynikających z różnych sposobów zagospodarowania terenu, wskazanie możliwości funkcji rekreacji i turystyki na terenie gminy).

Niniejszy dokument planistyczny charakteryzuje ścisłe powiązanie z zapisami zawartymi w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów”. W obu dokumentach

zwrócono uwagę na potrzebę rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój i aktywację obszarów rolniczych oraz potrzebę integracji środowisk lokalnych. Komplementarność obu opracowań planistycznych jest niezwykle istotne dla rozwoju gminy i realizacji wyznaczonych w strategii zadań.

4.7. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów” została opracowana przez ekspertów z Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego zs. Akademii Rolniczej w Krakowie. Opracowana strategia obejmuje swoim zasięgiem horyzont czasowy do 2015 roku. Dokument składa się z: syntetycznej charakterystyki stanu rozwoju społeczno-gospodarczego, oceny stanu społeczno-gospodarczego rozwoju miasta i gminy oraz preferowanych kierunków jej rozwoju (w opinii liderów lokalnych), wizji i misji gminy, analizy SWOT, celów strategicznych, planów osiągnięcia celów strategicznych oraz zadań przewidzianych do zewnętrznego dofinansowania.

W oparciu o sformułowaną wizję rozwoju gminy Kunów wskazano sześć celów strategicznych, które stanowią składowe rozwoju gminy. Są nimi:

- Rozwój infrastruktury technicznej;
- Poprawa bezpieczeństwa i ochrona zdrowia;
- Rozwój przedsiębiorczości;
- Rozwój turystyki, sportu, rekreacji i promocja gminy;
- Ochrona środowiska i przebudowa rolnictwa;
- Rozwój edukacji i kultury.

Realizacja wyznaczonych celów strategicznych ma doprowadzić do rozwoju miasta i gminy Kunów w sferze gospodarczej i społecznej. Podobnie, jak

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

w przypadku innych gmin powiatu Ostrowieckiego kierunki rozwoju wskazane przez gminę Kunów koncentrują się na przedsiębiorczości, rolnictwie, zapewnieniu dostępu do edukacji i usług medycznych oraz na rozwoju infrastruktury technicznej, która jest wskaźnikiem potencjału gospodarczego gminy. Od stanu infrastruktury zależy w głównej mierze rozwój przedsiębiorstw i jakość życia mieszkańców w gminie. Miasto i gmina Kunów swój rozwój upatruje także w rozwoju funkcji turystycznych gminy, a przez to także możliwości pobudzenia lokalnego rynku pracy. Wszystkie jednak działania muszą być przyjazne środowisku naturalnemu.

W dokumencie strategicznym nie zostały określone procedury wdrażania czy aktualizowania celów wytyczonych w strategii. Zostało natomiast wytypowane stanowisko w Urzędzie Gminy, które w swoich kompetencjach ma zawarte nadzór i monitoring nad strategią. Koordynację „Strategii rozwoju miasta i gminy Kunów” pełni Kierownik Referatu Rolnictwa i Promocji. Nie prowadzone są sprawozdania roczne, dlatego nie można stwierdzić w jakim stopniu jest ona realizowana i które z jej zapisów są już nieaktualne. Ważny podkreślenia jest fakt, że dokument ten jest stale wykorzystywany do pozyskiwania środków zewnętrznych na dofinansowanie zapisanych w strategii zadań i projektów.

- **Ocena**

Ocena dokumentu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kunów” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego narzędzia⁵. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

---

⁵ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *diagnoza stanu* – syntetyczna charakterystyka stanu rozwoju społeczno-gospodarczego stanowi opis sytuacji gminy w zakresie: warunków przyrodniczych, sieci osiedleńczej, użytkowania ziemi, zjawisk demograficznych, oświaty i kultury, infrastruktury, turystyki i rekreacji oraz budżetu gminy. Prezentowane dane uwzględniają okres kilku lat (głównie od 1997 – 1998), nie zawierają natomiast porównania do danych kształtujących się w sąsiednich gminach czy województwie.
- *misja rozwoju gminy* została określona w następujący sposób: Misją gminy Kunów jest tworzenie odpowiednich warunków dla życia, pracy i edukacji lokalnej społeczności tak, aby osiągnięcia gminy były odzwierciedleniem dążeń ogółu mieszkańców. Sformułowanie misji rozwoju gminy Kunów koresponduje z

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

wytyczonymi głównymi celami strategicznymi, stanowiącymi główne kierunki rozwoju gminy.

- *analiza SWOT* – zawarta w strategii została przeprowadzona ogólnie dla rozwoju gminy. Analiza jest szeroka i dość ogólna. Dodatkowo została przeprowadzona analiza opinii lokalnych liderów odnośnie stanu i preferowanych kierunków rozwoju miasta i gminy Kunów. Uwagi wniesione przez liderów lokalnych zostały uwzględnione przy decydowaniu się, w jakich kierunkach gmina powinna się rozwijać.
- *branże/domeny* – rozwój gminy Kunów został oparty na sześciu obszarach rozwoju: infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo i ochrona zdrowia, przedsiębiorczość, turystyka, rekreacja i promocja, ochrona środowiska oraz edukacja.
- *opis syntetyczny powiatu w przyszłości* zawarty jest w wizji rozwoju gminy Kunów, która wskazuje na główne cechy gminy w dłuższej perspektywie czasu, będące konsekwencją zrealizowania zapisów strategii i osiągnięcia założonych w niej celów.
- *plany działań* zostały określone przez cele strategiczne, cele operacyjne oraz proponowane działania. Większość zadań i projektów zostało opisanych poprzez wskazanie terminów ich realizacji, odpowiedzialności, oraz szacunkowych kosztów ich realizacji. W dokumencie wskazane zostały również te zadania, które wymagają dofinansowania z funduszy zewnętrznych.
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* – nie jest określona procedura wdrażania i aktualizowania strategii. Zostało jedynie wytyczone w strukturze organizacyjnej urzędu gminy stanowisko odpowiadające za strategię.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *środki zewnętrzne* – w działaniach podejmowanych przez samorząd gminy Kunów strategia jest wykorzystywana w przypadku pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań w niej zawartych.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów” oraz ocenę syntetyczną (przy ocenie postępowano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	3,5
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	3
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	3,5
syntetyczny opis gminy w przyszłości	5
plany działań	3,4
wdrażanie i weryfikacja strategii	2,3
środki zewnętrzne	5
Ocena syntetyczna	3,6

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kunów” uzyskała ocenę 3,6. Pomimo określenia misji – głównej aspiracji gminy, opisu gminy w przyszłości czy częstego wykorzystywania dokumentu do pozyskiwania środków, ocenę syntetyczną zdecydowanie obniża brak szczegółowych mechanizmów do monitorowania realizacji strategii i jej bieżącego aktualizowania. Jest on jedynym wskaźnikiem, który uzyskał ocenę poniżej średniej. Na pochwałę zasługuje fakt, że z wszystkich gmin powiatu Ostrowieckiego (oprócz Ostrowca) tylko gmina Kunów posiada wskazaną komórkę, która w swoich kompetencjach ma nadzór nad strategią. Jest to bardzo

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

ważne, ponieważ strategia powinna być zarządzana, a nie pozostawiona samej sobie.

4.8. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kunów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało opracowane w 1998 roku przez Spółdzielnię Pracy Usługowo-Produkcyjną ARPIT z Krakowa.

Wskazane w nim cele i zadania w zakresie polityki przestrzennej gminy znajdują swoje odzwierciedlenie w zapisach „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kunów”. Opracowanie planistyczne wyznacza główne funkcje gminy w podziale na obszary wiejskie oraz dla samego miasta Kunów. Funkcje te przedstawiają się następująco:

- dla obszarów wiejskich główną funkcją gminy jest rolnictwo i leśnictwo w uwagi na rolniczy charakter gminy oraz obsługa rolnictwa i ludności na poziomie podstawowym. Na terenach wiejskich rozwijana będzie również funkcja związana z powstawaniem alternatywnych źródeł dochodu dla gospodarstw rolnych – usługi, drobna wytwórczość oraz rozwój funkcji turystycznych, które również w znacznej mierze mogą przyczynić się do wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców obszarów wiejskich (agroturystyka).
- dla miasta Kunów głównymi domenami rozwoju założonymi w studium jest obsługa ludności na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym w zakresie wszelkiego rodzaju usług, drobna wytwórczość - będące mimo usługowego charakteru miasta - głównym źródłem jego dochodów, mieszkalnictwo z uwagi na ponadgminny charakter ośrodka i możliwości terenowe oraz obsługa rolnictwa i ruchu turystyczno-rekreacyjnego.

Wskazane w studium kierunki rozwoju gminy Kunów są bardzo zbieżne z celami wskazanymi w strategii. W obydwu dokumentach planistycznych za główne dziedziny

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

rozwoju gminy wskazano wzrost udziału małych i średnich przedsiębiorstw w lokalnej gospodarce, zapewnienie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich oraz turystyka i agroturystyka, rozwijające się zwłaszcza na terenach wiejskich.

Zbieżność kierunków czy celów rozwojowych zawartych w tych dwóch dokumentach jest bardzo istotna, ponieważ każdy z nich dotyczy tego samego obszaru (gminy) i wyznacza pewne działania zmierzające do poprawy sytuacji gospodarczej w gminie Kunów.

4.9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski.

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” została opracowana w połowie 2000 r. Dokument przygotowano w ramach pomocy konsultingowej programu Umbrella Project "Opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju w gminie zgodnie z zaleceniami Agendy 21".

Prezentowany dokument określa najważniejsze cele i zadania, które trzeba wykonać, aby poprawić warunki życia mieszkańców. Jego realizacja doprowadzi do przekształcenia miasta w prężny ośrodek gospodarczo-turystyczny przyjazny mieszkańcom i środowisku, bezpieczny i gościnny. Zapewnienie wysokiego poziomu życia społeczności lokalnej jest celem nadrzędnym strategii rozwoju miasta Ostrowiec Świętokrzyski.

Podstawą do określenia kierunków rozwoju gminy jest zapis wizji rozwoju Ostrowca Świętokrzyskiego, która brzmi: "Ostrowiec Świętokrzyski miastem zdrowym, bezpiecznym i przyjaznym, otwartym na wszechstronny rozwój, z nowoczesną strukturalnie gospodarką, o harmonijnym zagospodarowaniu przestrzennym; centrum administracyjno-kulturalne naszego regionu, wykorzystujące walory środowiska naturalnego i kulturowego." Na bazie tego zapisu wskazano nadrzędny cel strategii rozwoju. Jest nim wszechstronny i zróżnicowany rozwój Ostrowca Świętokrzyskiego oraz maksymalne zaspokojenie potrzeb mieszkańców i spełnienie oczekiwań gości. Elementy składowe celu nadrzędnego zostały wyodrębnione w postaci celów głównych. Są nimi:

- Czyste i zdrowe środowisko przyrodnicze i kulturowe (ochrona środowiska);
- Dynamiczny rozwój gospodarczy miasta (gospodarka);
- Bezpieczne, zdrowe, mądre i zintegrowane społeczeństwo (sfera społeczna);

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Strategia Ostrowca Świętokrzyskiego, jako strategia zrównoważonego rozwoju dużą wagą przywiązuje do kompleksowej ochrony środowiska naturalnego. Dlatego też działania zaplanowane w zakresie tego celu głównego koncentrują się na ochronie czystości wód i powietrza, obniżenia natężenia hałasu oraz uporządkowania gospodarki odpadami. Niezwykle istotną kwestią jest również dbałość o wysoki poziom edukacji ekologicznej mieszkańców oraz ochrona i promocja walorów krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

Drugim kołem zamachowym rozwoju Ostrowca Świętokrzyskiego jest gospodarka. Miasto Ostrowiec, jako stolica powiatu jest ważnym ośrodkiem gospodarczym i edukacyjnym. Jest atrakcyjne do inwestowania i zamieszkania, co potwierdzają wyniki ogólnopolskich rankingów (np. ranking atrakcyjności inwestycyjnej miast powiatowych prowadzony przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową), gdzie Ostrowiec Świętokrzyski uzyskuje bardzo wysokie wyniki. W związku z dużym bezrobociem, spowodowanym upadkiem dużych zakładów przemysłowych wielką szansę na poprawę tego stanu upatruje się w tworzeniu grupy średnich i małych firm zróżnicowanych branżowo. Dla pobudzenia lokalnego rynku opracowana zostanie także optymalna oferta miasta dla inwestorów, która będzie m.in.: zawierała atrakcyjne tereny inwestycyjne, dogodny system ulg i zwolnień podatkowych dla inwestorów. Działania zmierzające do pozyskiwania zewnętrznego kapitału będą dodatkowo wzmacniane poprzez prowadzenie intensywnej promocji miasta. Promocja będzie nastawiona na eksponowanie miasta jako atrakcyjnego miejsca do inwestowania, ale również do wypoczynku i turystyki.

Głównym kierunkiem działań w ramach ostatniego celu głównego obejmującego sferę społeczną rozwoju miasta będzie zmniejszenie bezrobocia do bezpiecznego poziomu oraz wzrost dochodów mieszkańców. Podejmowane aktywności władz miasta będą zmierzały także do wzrostu poczucia bezpieczeństwa poprzez ograniczenie przestępstw pospolitych i patologii oraz zapewnienie sprawnej

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

organizacji służby zdrowia. Wszystkie te działania oraz umożliwienie dostępu do mieszkań wszystkim grupom społecznym mają w znacznym stopniu przyczynić się do zahamowania procesu ucieczki młodych mieszkańców z miasta.

• Ocena

Ocena dokumentu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego narzędzia⁶. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* miasta Ostrowiec obejmuje bardzo syntetyczny opis sytuacji społecznej i gospodarczej miasta. Wskazane zostały tylko najważniejsze wskaźniki o charakterze społeczno-gospodarczym dla miasta.
- *misja rozwoju* Ostrowca została określona w następujący sposób: Gmina jest wspólnotą samorządową utworzoną przez mieszkańców. Do zakresu działania gminy należą wszystkie działania publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów oraz zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców.
- *analiza SWOT* zawarta w strategii została przeprowadzona ogólnie dla wieloaspektowego rozwoju miasta. Wskazane czynniki sprzyjające rozwojowi miasta, lub je ograniczające są ogólnymi sformułowaniami.
- *branże/ domeny rozwoju* gminy miejskiej zostały wskazane na poziomie trzech celów głównych, które dotyczą: gospodarki, sfery społecznej oraz ochronie środowiska.
- *syntetyczny opis gminy w przyszłości* - przedstawiona wizja będąca praktycznym przełożeniem idei ekorozwoju na obraz funkcjonowania gminy w przyszłości gwarantuje jej zintegrowanie wewnętrzne i zewnętrzne oraz określa obraz

⁶ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

społeczności lokalnej szanującej zasoby naturalne. Wizja ta urzeczywistnia marzenia mieszkańców i jest obrazem gminy w przyszłości.

- *plany działań* – „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” posiada sformułowane plany działań. Określone one zostały poprzez cele główne, cele szczegółowe oraz zadania. W ramach każdego zadania wskazane zostały odpowiedzialność, termin realizacji, orientacyjny budżet i źródła finansowania oraz oczekiwane rezultaty jego wykonania.
- *wdrożenie strategii i jej weryfikacja* - trudno określić czy dokument strategii zawiera procedury wdrażania, ponieważ dostarczony został tylko częściowy dokument. Została natomiast wyznaczona komórka w strukturze urzędu, do której kompetencji należy koordynacja i monitoring realizacji zapisów strategii. Czynności te pełni Wydział Promocji i Integracji Europejskiej. W jej kompetencjach leży sporządzanie sprawozdań z realizacji strategii.
- *środki zewnętrzne* – strategia jest stale wykorzystywana przy staraniu się o fundusze zewnętrzne, głównie w przypadku inwestycji związanych z ochroną środowiska czy inwestycjami infrastrukturalnymi.

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” oraz ocenę syntetyczną (*przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa*).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	3,5
misja rozwoju	5

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	2
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	5
syntetyczny opis gminy w przyszłości	5
plany działań	3,7
wdrażanie i weryfikacja strategii	4
środki zewnętrzne	5
Ocena syntetyczna	4,1

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” została oceniona na poziomie dobrym. Zdecydowaną zaletą tego dokumentu są szczegółowo opracowane plany działań, dzięki czemu realizacja strategii jest łatwiejsza i bardziej efektywna, ponieważ wszystkie działania są zaplanowane, a nie następują chaotycznie. Warty podkreślenia jest też fakt, iż władze miasta dokonały wyboru strategicznego, tzn. zdecydowały się na trzy główne obszary rozwoju miasta. Wśród ocenianych elementów strategii najniższe noty natomiast otrzymała analiza SWOT, która charakteryzuje się dużym stopniem ogólności. Pozostałe zaś składowe oceny osiągają oceny powyżej średniej.

4.10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” zostało opracowane w 1999 roku. Autorami opracowania jest Przedsiębiorstwo Projektowania i Usług Inwestycyjnych Abakus z Kielc. Generalnym celem strategicznym rozwoju Ostrowca Świętokrzyskiego jest „...otwarcie miasta na pomnażanie wszelkich czynników jego rozwoju”. Stwierdzenie to kryje za sobą kilka aspektów, m.in.:

- Otwarcie komunikacyjne na region świętokrzyski, na obszar całej Polski oraz budowanie połączeń o charakterze międzynarodowym;
- Otwarcie przestrzenno – funkcjonalne w zakresie rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz przedsiębiorczości;
- Otwarcie na rozwój usług turystycznych;
- Otwarcie na rozwój działalności kulturalnej i integracji życia społecznego w mieście oraz
- Otwarcie na wszelkie zewnętrzne kontakty społeczne.

Warunkiem do osiągnięcia celu generalnego jest realizacja zadań opartych na trzech zasadniczych kierunkach:

- tworzenie sprzyjających warunków rozwoju przedsiębiorczości,
- poprawa warunków komunikacyjnych w mieście i stworzenie sieci połączeń zewnętrznych oraz
- poprawa ładu przestrzennego, zarówno w dziedzinie funkcjonalności, jak i estetyki.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Zapisy zawarte w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Ostrowca Świętokrzyskiego” pozostają zbieżne z zapisami zawartymi w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski”.

W obu tych dokumentach jako cel nadrzędny wskazano wszechstronny i zróżnicowany rozwój Ostrowca Świętokrzyskiego, który ma przyczynić się do dalszego rozwoju miasta oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców i podnoszenia standardu życia. Spójność dokumentu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miejskiej Ostrowiec Świętokrzyski” ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” jest niezwykle istotna, ponieważ o ile dokument strategii wyznacza cele i zadania, to studium uwarunkowań wskazuje na możliwość ich realizacji.

4.11. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów” została opracowana w 2000 r., przez konsultantów UNDP Umbrella Project. Mobilizuje ona do efektywnego wykorzystania wszystkich miejscowych potencjałów oraz opisuje niezbędne kroki prowadzące do realizacji wyznaczonych celów w krótkim i długim czasie.

Celem nadrzędnym rozwoju gminy Waśniów jest wysoka jakość życia mieszkańców gminy. Dla jej zapewnienia wyznaczonych zostało pięć celów zrównoważonego rozwoju gminy. Przedstawiają się one następująco:

- zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- zrównoważony rozwój społeczny;
- zrównoważony rozwój gospodarczy;
- zrównoważony rozwój przestrzenny;
- ład polityczno-instytucjonalny.

Wybór powyższych czterech kierunków rozwoju jest ściśle powiązany z charakterem gminy oraz funkcjami społecznymi i gospodarczymi, jakie pełni. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju środowiska przyrodniczego i kulturowego nastąpi dzięki systematycznemu likwidowaniu zapóźnień w realizacji inwestycji poprawiających stan środowiska oraz aktywnej jego ochronie. Ważnym aspektem tego kierunku będzie również dążenie do osiągnięcia wysokiego poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i decydentów mających bezpośredni wpływ na środowisko.

Rozwój społeczny koncentruje się na zagwarantowaniu powszechnego dostępu do opieki medycznej i społecznej, charakteryzującej się wysoką jakością

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

świadczonych usług. Obejmuje on także aktywizowanie mieszkańców oraz pobudzanie ich do samoorganizowania się. Dążeniem władz gminy jest także zapewnienie wysokiego standardu obsługi mieszkańców i turystów.

Zrównoważony rozwój gospodarczy to przede wszystkim aktywizacja gospodarcza gminy wykorzystująca jej walory przyrodnicze i krajobrazowe. Wzrost potencjału gospodarczego gminy będzie uwarunkowany stworzeniem atrakcyjnej i różnorodnej oferty rozwoju produkcji i usług. W związku z rolniczym charakterem gminy bardzo ważne jest także wsparcie rolników w podejmowaniu nowych działalności, stanowiących ich dodatkowe źródła dochodu.

Dla zapewnienia spójności pomiędzy dynamicznym rozwojem gminy a jego układem przestrzennym powstanie pełny zakres miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz pełna i sprawna sieć uzbrojenia technicznego gminy. Dzięki tak sformułowanym celom rozwój gminy Waśniów będzie następował w poszanowaniu środowiska naturalnego.

W dokumencie „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów” określono założenia do wdrażania strategii oraz oceny stopnia jej realizacji. Wdrożenia obejmują określenie podmiotów zarządzających realizacją strategii oraz finansowanie zadań. Wskazany został również system monitorowania strategii, dzięki któremu można będzie określić, jakie efekty dla rozwoju gminy przynosi wdrażana strategia. Jedną z rekomendacji do wdrażania strategii jest sporządzanie rocznych raportów, które byłyby podstawą do okresowej aktualizacji zapisów strategii. Niestety z informacji uzyskanych z urzędu gminy nie opracowuje się tych sprawozdań.

- **Ocena**

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Ocena dokumentu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów” została przeprowadzona z wykorzystaniem specjalnie opracowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego narzędzia⁷. Oceny dokonano stosując kilkanaście wskaźników pogrupowanych w następujących ośmiu kategoriach.

- *diagnoza stanu* gminy Waśniów jest krótką charakterystyką gminy i zawiera wskazania podstawowych wskaźników i zjawisk cechujących gminę.

---

⁷ Opis narzędzia znajduje się na stronie 4 niniejszego Raportu

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

- *misja rozwoju* gminy Waśniów jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców przez wykonywanie zadań publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz dla administracji rządowej i innych organów Państwa, z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów.
- *analiza SWOT* zawarta w strategii została przeprowadzona w odniesieniu do kilku sfer: przyrodniczej i kulturowej, społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz w sferze instytucjonalnej i zarządzania. Wskazane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia charakteryzują się dużą ogólnością.
- *branże/domeny* - rozwój gminy został oparty na pięciu celach głównych, skoncentrowanych na zrównoważonym rozwoju: środowiska, rozwoju społecznym, gospodarczym, przestrzennym, ładzie instytucjonalnym oraz ładzie w zarządzaniu.
- *scenariusze rozwoju (opis gminy w przyszłości)* – zawarta w dokumencie strategicznym wizja rozwoju gminy została określona w podstawowych sferach rozwoju gminy: przyrodniczo-kulturowej, infrastruktury społecznej, gospodarki, zagadnień przestrzennych oraz instytucjonalnej i zarządzania.
- *plany działań* wypracowane podczas procesu strategicznego zawierają sformułowany cel nadrzędny, cele główne, cele szczegółowe oraz zadania, które zawierają wskazanie co do terminu i podmiotów odpowiedzialnych za ich wdrożenie.
- *wdrażanie i weryfikacja strategii* – strategia zawiera opisane rekomendacje do wdrożenia zapisów strategii. Mimo wskazania w dokumencie nie prowadzone są roczne sprawozdania z realizacji zadań zapisanych w strategii.
- *środki zewnętrzne* - strategia jest stale wykorzystywana do pozyskiwania środków zewnętrznych.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Tabela poniżej przedstawia zestaw ocen dla „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów” oraz ocenę syntetyczną (przy ocenie posługiwano się skalą od 1 do 5, gdzie 1 to nota najniższa, a 5 – najwyższa).

Kategoria	OCENA
diagnoza stanu	3,5
misja rozwoju	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne związane z zasobami wewnętrznymi i sytuacją zewnętrzną dokonane w aspekcie rozwoju	3
branże rozwoju/ domeny/ obszary działań strategicznych	4
syntetyczny opis gminy w przyszłości	5
plany działań	3,7
wdrażanie i weryfikacja strategii	2,7
środki zewnętrzne	3
Ocena syntetyczna	3,6

„Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów” uzyskała ocenę 3,6. Najwyżej ocenione został opis gminy w przyszłości, który jest bardzo ważny, ponieważ wskazuje jak w przyszłości powinna wyglądać gmina i jej potencjał. Jest to w pewnym sensie stan pożądanym, do którego dąży się poprzez realizację strategii. Większość z ocenianych wskaźników uzyskała oceny powyżej średniej. Natomiast mimo określenia sposobów weryfikacji i monitorowania strategii, nie wskazano w urzędzie komórki odpowiadającej za strategię co spowodowało znaczne obniżenie tego wskaźnika.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

4.13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Waśniów.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” jest drugim (po strategii) istotnym dokumentem wytyczającym kierunki zrównoważonego rozwoju gminy. „Studium...”, opracowane zostało przez Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania, a uchwalone w listopadzie 2000 r.

Celem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy Waśniów jest uzyskanie takiej struktury funkcjonalno-przestrzennej, która w harmonijny sposób wykorzysta jej walory przyrodnicze i kulturowe oraz jej zasoby dla poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten będzie realizowany poprzez między innymi następujące cele bezpośrednie:

- utrzymanie istniejącego systemu przyrody i krajobrazu na terenie gminy oraz jej rozbudowa o nowe obiekty chronione;
- ochronę dziedzictwa kulturowego;
- stworzenie nowoczesnego centrum gminy ze sprawnym układem jego powiązań komunikacyjnych z poszczególnymi wsiami i ośrodkami miejskimi;
- uzyskanie wysokich standardów i ładu w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i harmonizację całego układu przestrzennego;
- realizację sprawnego i bezpiecznego systemu komunikacji drogowej oraz niezawodnych sieci: wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej i telekomunikacyjnej.

Powyższe kierunki polityki przestrzennej gminy Waśniów są zbieżne z kierunkami wskazanymi w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Wasniów”. Spójność tych dwóch dokumentów jest bardzo ważna, ponieważ o ile w strategii

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

wskazuje się cele i zadania same w sobie, to w studium w oparciu o wyznaczone cele określa się politykę przestrzenną, dzięki której może stać się możliwym zrealizowanie tych celów. W przypadku gminy Waśniów zarówno cele zawarte w strategii, jaki te ujęte w Studium są ze sobą bardzo powiązane.

PODSUMOWANIE

Niniejszy Raport z inwentaryzacji dokumentów strategicznych dla powiatu Ostrowieckiego umożliwia zaobserwowanie, jakie kierunki wskazywane przez powiat oraz gminy powiatu są przeważające oraz określenie stopnia zbieżności pomiędzy tymi zapisami. Pozwala to również na przybliżenie ogólnych kierunków rozwoju powiatu Ostrowieckiego oraz powiązanie ich z planami regionalnymi i ponadregionalnymi. Z drugiej strony w wyniku analizy dokumentów planistycznych dokonano oceny dokumentów strategii, jako narzędzia zarządzania rozwojem jednostek samorządowych.

Przeprowadzona inwentaryzacja dokumentów planistycznych pozwala stwierdzić, że najczęściej obieranymi kierunkami rozwoju gmin oraz powiatu są: *przedsiębiorczość, rolnictwo, ochrona środowiska, turystyka/agroturystyka oraz ogólnie mówiąc sfera społeczna (edukacja, ochrona zdrowia, warunki życia etc.)*. Rozwój przedsiębiorczości jest kierunkiem rozwoju każdej gminy powiatu Ostrowieckiego i samego powiatu. W wielu strategiach został on potraktowany bardzo szczegółowo (np. strategia powiatu Ostrowieckiego, gmina Ćmielów, Kunów, Bałtów), gdzie został on nazwany bezpośrednio rozwój przedsiębiorczości. W pozostałych przypadkach przedsiębiorczość „ukryta” została pod np. rozwojem gospodarczym (miasto Ostrowiec i gmina Waśniów).

Drugim kierunkiem rozwoju, na który zdecydowało się większość jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu Ostrowieckiego jest rolnictwo i wzrost potencjału produkcyjnego. Jest on bardzo ściśle związany z charakterem rolniczym powiatu i dużym odsetkiem osób mieszkających na obszarach wiejskich.

W związku z bardzo dużą ilością obszarów chronionego krajobrazu oraz kompleksów leśnych dominująca domena strategiczną jest także ochrona środowiska. Dbałość

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

o ochronę środowiska naturalnego jest bardzo charakterystyczna dla wszystkich gmin i powiatu Ostrowieckiego.

Często wskazywanym dążeniem gmin powiatu Ostrowieckiego jest także wzrost ich atrakcyjności turystycznej. Jest ona postrzegana zarówno, jako możliwość wzrostu potencjału gospodarczego gmin, ale też jako alternatywne źródło dochodów dla ludności zamieszkującej obszary wiejskie. Wybranie tego kierunku rozwoju nie jest oderwane od realiów, ponieważ powiat posiada wiele bardzo cennych walorów turystycznych, na bazie których można doprowadzić do znacznego wzrostu ruchu turystycznego na terenie powiatu. Zapisy wszystkich tych opracowań wyrażają również dążenie do stworzenia takich warunków rozwoju, które zapewnią mieszkańcom wysoką jakość życia, miejsca pracy, upowszechnienie kształcenia oraz możliwość wypoczynku. Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców powiatu i poszczególnych gmin następuje poprzez różnego rodzaju działania jak np. rozwój szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, zapobieganie patologiom społecznym czy zapewnienie powszechnego dostępu do infrastruktury technicznej, która wpływa nie tylko na jakość życia, ale również na atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów czy przedsiębiorców.

Wytypowane przez gminy powiatu Ostrowieckiego kierunki rozwoju znajdują swoje odzwierciedlenie w kierunkach obranych w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego” oraz w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”. Zgodność tych kierunków jest bardzo istotna z punktu widzenia pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań zapisanych w tych dokumentach.

Każda ze strategii została poddana ocenie pod kątem jej zawartości merytorycznej oraz stopnia realizacji. Zestawienie uśrednionych oceny dla strategii powiatowej oraz poszczególnych gmin powiatu, przedstawia poniższa tabela.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

Kategoria	Powiat Ostrowiecki	Bałtów	Bodzechów	Ćmielów	Kunów	Ostrowiec Świętokrzyski	Waśniów	Ogólnie dla terenu powiatu
diagnoza stanu	4,5	3,5	5	4	3,5	3,5	3,5	3,9
misja rozwoju	5	5	5	5	5	5	5	5
analiza SWOT lub inne analizy strategiczne	5	3	4	4	3	2	3	3,4
obszary działań strategicznych	3	4,5	5	3	3,5	5	4	4,0
syntetyczny opis gminy w przyszłości	5	1	1	5	5	5	5	3,8
plany działań	3,7	2,3	4	1,7	3,4	3,7	3,7	3,2
wdrażanie i weryfikacja strategii	4,4	1	1	1	2,3	4	2,7	2,3
środki zewnętrzne	5	1	5	4	5	5	3	4,0
Ocena syntetyczna	4,2	2,64	3,9	2,85	3,6	4,1	3,6	

Na podstawie przeprowadzonych ocen można stwierdzić, że oprócz jednego analizowane wskaźniki otrzymały ocenę powyżej średniej. Wskaźnik, który uzyskał najniższą ocenę (średnią dla powiatu) dotyczy procedur wdrażania i weryfikacji strategii gminnych i powiatowej. Zdecydowanym przodownikiem w tym zakresie jest powiat Ostrowiecki, który w swojej strategii opisał mechanizmy jej monitorowania. W strategii gminy Ćmielów i Waśniów również zostały wskazane rekomendacje do wdrażania zapisów strategii, jednak albo ze względu na nieprzeprowadzanie rocznych sprawozdań lub brak w urzędach komórki zajmującej się nadzorem strategii wskaźnik ten uległ zdecydowanemu obniżeniu.

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

Niskie noty charakteryzujące strategie z terenu powiatu Ostrowieckiego otrzymują plany działań. Wszystkie strategie zawierają wskazane cele główne (strategiczne) i bardzo często cele operacyjne, które niekiedy przybierają formę kierunków (propozycji) działań. Natomiast brak jest szczegółowych planów, zawierających wykaz konkretnych zadań i projektów do realizacji określonych pod kątem odpowiedzialności, terminu realizacji, finansowania i partnerów. Są one niezwykle ważne z punktu widzenia realizacji strategii, jej weryfikacji oraz pozyskiwania środków zewnętrznych. Gminami, które uzyskały najwyższe noty za plany działań jest gmina Waśniów, Ostrowiec Świętokrzyski oraz powiat. Posiadają one najlepiej opracowane plany działań ze wszystkich strategii gmin powiatu.

Pozostałe elementy strategii uzyskują dobre noty. Warte podkreślenia jest to, iż każda z gmin i powiat posiada sformułowaną misję rozwoju, która wskazuje na główne aspiracje gmin i powiatu w zakresie rozwoju. Również wszystkie strategie zawierają diagnozy stanu. Zdiagnozowanie stanu istniejącego panującego w trakcie opracowywania planu strategicznego jest niezwykle istotne z punktu widzenia właściwego określenia kierunków rozwoju oraz zaplanowania działań do ich osiągnięcia. Dla pełnego oddania charakterystyk społeczno-gospodarczej gmin i powiatu należałoby wzbogacić prezentowane dane o porównania do innych gmin, powiatów czy województwa oraz o przedstawienie ich w ujęciu dynamicznym, dzięki czemu można zaobserwować tendencje lub trendy, jakie cechuje dany teren.

Wartym podkreślenia jest również fakt, że prawie wszystkie gminy powiatu Ostrowieckiego oraz sam powiat wykorzystują swoje dokumenty planistyczne w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych. Zdecydowanymi przodownikami są: powiat Ostrowiecki oraz gminy Bodzechów, Kunów, Ostrowiec. Jediną gminą, która do pozyskiwania środków wykorzystuje tylko strategie regionalne jest gmina Bałtów.

Oprócz strategii, gminy powiatu Ostrowieckiego posiadają także studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te cechuje

Raport z inwentaryzacji dokumentów planistycznych dla powiatu Ostrowieckiego

---

duża spójność z kierunkami zawartymi w strategiach rozwoju gmin i powiatu. Wiele ze wskazanych w strategii celów znajduje swoje odzwierciedlenie w studiach uwarunkowań. Główne kierunki, które są wskazywane w studiach dotyczą: zapewnienia możliwości rozwoju przedsiębiorczości, turystyki, zaktywizowania rolnictwa oraz zachowania ładu przestrzennego. Spójność tych dokumentów jest bardzo ważna, ponieważ studium wyznacza politykę przestrzenną, która zapewniając odpowiednie warunki przestrzenne umożliwia realizację celów założonych w strategiach.

